

BAŞBAKAN ERSİN TATAR'DAN DAÜ'YE ZİYARET

Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti (KKTC) Başbakanı Ersin Tatar, Doğu Akdeniz Üniversitesi'ni (DAÜ) ziyaret etti. Başbakan Tatar, 13 Mayıs 2020 Çarşamba günü gerçekleştirdiği ziyarette, DAÜ Vakıf Yöneticiler Kurulu Başkanı Dr. Erdal Özçenk, DAÜ Rektör Vekili Prof. Dr. Hasan Demirel ve DAÜ Vakıf Yöneticiler Kurulu Üyeleri ile görüştü. Başbakan Tatar, aynı zamanda DAÜ Vakıf Yöneticiler Kurulu'nun toplantısına da katıldı. Ziyaret esnasında, DAÜ Rektör Vekili Prof. Dr. Hasan Demirel, DAÜ'lü akademisyenler İşletme ve Ekonomi Fakültesi Dekan Yardımcısı Prof. Dr. Mustafa İsmihan, Ekonomi Bölüm Başkanı Prof. Dr. Mehmet Balcılar, Ekonomi Bölümü Öğretim Üyesi ve Rapor Koordinatörü Doç. Dr. Hasan Güngör, Ekonomi Bölüm Başkan Yardımcısı Doç. Dr. Kamil Sertoğlu ve Ekonomi Bölümü Öğretim Üyesi Dr. Yenal Süreç tarafından Başbakan Tatar'ın talebi üzerine hazırlanan ve kısa bir sürede tamamlanan "COVID-19 Salgınının KKTC Ekonomisine Etkileri" başlıklı raporu, Başbakan Tatar'a teslim etti.

"DAÜ'nün Görüş ve Önerileri Oldukça Önemli"

Başbakan Ersin Tatar, ziyarette yaptığı açıklamada, online eğitimin devam ettiğini belirtti. KKTC'nin COVID-19 salgını geride bırakmış bir ülke olduğunu belirten Başbakan Tatar, COVID-19 salgınının, alınan tedbirlerle ve verilen mücadeleyle en hafif şekilde atlatıldığını vurguladı. Başbakan Tatar, tedbirli olunmaya devam edilmesi ve rehavete kapılmamak

gerektiğini ifade etti. Başbakan Ersin Tatar, Dünya Sağlık Örgütü'nün tavsiyeleri doğrultusunda alınan kararlar ve halkın da bu kararlara uymasıyla beraber sıkıntıları aşmak ve geleceğe yönelik plan ve programlar konusunda DAÜ gibi bir kurumdan verilecek görüş ve önerilerin oldukça önemli olduğuna vurgu yaptı. Başbakan Ersin Tatar, konuşmasında DAÜ'nün başarılı çalışmalarına da değindi.

"DAÜ KKTC'nin Amiral Gemisidir"

DAÜ'nün bugüne kadar olduğu gibi bundan sonra da KKTC'nin amiral gemisi misali başarılarına devam edeceğini vurgulayan Başbakan Tatar, "DAÜ, KKTC için çok özel bir kurumdur" dedi. Gelinen noktada önemli olanın birlik ve beraberlik

içerisinde ülkenin bu sıkıntıları aşması olduğuna işaret eden Başbakan Tatar, ülkenin azimle yoluna devam edip, kurum ve kuruluşlarıyla verdiği mücadeleyi tüm dünyaya duyurmakta olduğunu belirtti. DAÜ Vakıf Yöneticiler Kurulu Başkanı Dr. Erdal Özçenk de, COVID-19 sürecinde KKTC'nin çok başarılı bir sınav verdiğini ve doğru kararlarla gelen aşamanın gurur verici olduğunu söyledi. KKTC hükümetinin çalışmalarının kendilerini gururlandırdığını belirten Dr. Özçenk, DAÜ olarak yaşanan salgını önceden fark ederek çalışmalar başlattıkları belirtti. DAÜ Rektör Vekili Prof. Dr. Hasan Demirel de COVID-19 salgını sürecinde üniversite olarak üzerlerine düşeni yaptıklarını belirterek, eğitimi sürdürülebilir bir

BAŞBAKAN ERSİN TATAR'DAN DAÜ'YE ZİYARET

noktaya taşıdıklarını, Gazimağusa Devlet Hastanesi ile iş birliği yaparak Gazimağusa Devlet Hastanesi – DAÜ Moleküler Genetik Araştırma Laboratuvarı'nı kurduklarını, “COVID-19 Salgınının KKTC Ekonomisine Etkileri” başlıklı raporu hazırlamak üzere DAÜ bünyesinde konunun uzmanı olan bilim insanlarından oluşan bir komite kurduklarını söyledi. Ziyaret sonunda Başbakan Tatar'a Prof. Dr. Senih Çavuşoğlu tarafından tasarlanan ve üniversitenin üretimi olan yüz spere de takdim edildi.

Raporda Neler Yer Alıyor?

Başbakan Ersin Tatar'a teslim edilen rapor, Kuzey Kıbrıs'ın geçirmekte olduğu COVID-19 salgınından ötürü oluşmuş ekonomik durumun saptanması ve bununla ilgili gelişmeleri ve çözüm önerilerini içeriyor. Raporun ana başlıkları; dünyadaki gelişmeler, Amerika Birleşik Devletleri ve Avrupa Birliği'nin COVID-19'a karşı aldığı ekonomik tedbirler, Türkiye Cumhuriyeti'nin COVID-19'a karşı aldığı ekonomik tedbirler ve KKTC'de bu tedbirler doğrultusunda kamu maliyesinin analizi, ödemeler dengesinin analizi (dış ticaret, turizm, yükseköğrenim), tarım ve hayvancılık sektörü, KKTC'de uygulanan tedbirler ve alınması gereken ilave önlemlerden oluşuyor.

Rapor, KKTC'nin halihazırda sıkıntılı bir ekonomik yapısı olduğu göz önünde bulundurulduğunda, yaşanan bu global sağlık krizinin ekonomi üzerinde ek bir baskı oluşturacağını öngörüyor. Raporda, bu baskının hafifletilmesi ve azaltılması için öneriler arasında daha kapsayıcı ve daha geniş kapsamlı tedbirlerin alınması üzerinde duruluyor ve kaynak yaratılmasıyla ilgili yöntemlerin altı çiziliyor. Raporda; en çok etkilenen sektörün turizm sektörü olacağı, yükseköğrenimin göreceli olarak daha az etkileneceği ve dolayısı ile bunun pozitif bir olgu olarak yer aldığı belirtilirken, tarım ve hayvancılık alanında ise ekonomik sıkıntıların ortaya çıkma ihtimali öngörüldü. Raporda tarım ve hayvancılık sektöründe doğabilecek problemlerle ilgili çözüm önerileri de sunuldu. Rapor, kaynakların kısıtlı olduğu KKTC'de sadece tasarruflara yönelmenin yeterli olamayabileceği, ancak ek kaynakların yaratılmasının krizin aşılmasında elzem bir rol oynayacağını da altını çiziyor.

DAÜ'DEN GAZİMAĞUSA DEVLET HASTANESİ'NE ZİYARET

Doğu Akdeniz Üniversitesi (DAÜ) Rektör Vekili Prof. Dr. Hasan Demirel, DAÜ önderliğinde Gazimağusa Devlet Hastanesi içerisinde COVID-19 testleri yapılmakta olan MDH-DAÜ Moleküler Genetik Araştırma Laboratuvarı'nı ve Gazimağusa Devlet Hastanesi Başhekimi Op. Dr. Mustafa Kalfaoğlu'nu ziyaret etti. Söz konusu ziyarette DAÜ Diş Hekimliği Fakültesi Dekan Yardımcısı, Moleküler Biyoloji ve Genetik Profesörü Prof. Dr. Şükrü Tüzmen, DAÜ Tıp Fakültesi Dekan Yardımcısı, Tıbbi Mikrobiyoloji Uzmanı Yrd. Doç. Dr. Mümtaz Güran, DAÜ Tıp Fakültesi'nden Moleküler Biyoloji ve Genetik Uzmanı ve K.K.T.C. Cumhurbaşkanlığı ve Kayıp Şahıslar Komitesi Kıbrıslı Türk Üye Ofisi DNA Laboratuvarı Yöneticisi Dr. Cemal Gürkan ve DAÜ Tıp Fakültesi'nden Moleküler Genetik ve Biyoteknoloji Uzmanı Dr. Özge Cumaoğulları Eker de hazır bulundu.

Emeği Geçenlere Teşekkür

Ziyarete konuşan DAÜ Rektör Vekili Prof. Dr. Hasan Demirel, laboratuvarın kurulumunda emeği geçenlere teşekkür ederek DAÜ adına gururlu olduklarını ve Gazimağusa Devlet Hastanesi'ne her zaman desteklerinin devam edeceğini belirtti. Gazimağusa Devlet Hastanesi Başhekimi Op. Dr. Mustafa Kalfaoğlu da, dünya standartlarında kurulan bu laboratuvar için ciddi emek harcadığını ve Sağlık Bakanlığı ile DAÜ'nün aynı çatı altında Gazimağusa Devlet Hastanesi ile iş birliği yapmasının, halk sağlığının takibi açısından önemine dikkat çekti.

Tüm Genetik Hastalıklar Araştırılabilir

COVID-19 testlerinin daha geniş bir kitleye ulaşması hedefi ile kurulan laboratuvar, aynı zamanda diğer tüm genetik hastalıklar da araştırılabilir. MDH-DAÜ Moleküler Genetik Araştırma Laboratuvarı'nda WHO ve CDC standartları gözetilerek biyogüvenlik önlemleri oluşturuldu. Altyapısı ülkedeki mevcut imkanların değerlendirilmesi ile oluşturulan laboratuvar, hastane imkanları ve

bağışlarla eksiklikler hızla tamamlandı. Laboratuvarda RT-PCR testleri 2 cihazla aynı anda yapılabilir. Bu da kapasitenin yüksek tutulmasını sağlıyor. Öncelikle

COVID-19 ileri tanısında kullanılan RT-PCR testlerini yapacak olan bu laboratuvar, ileriki dönemde ihtiyaç duyulan diğer testleri de yapabilecek.

PROF. DR. ŞÜKRÜ TÜZMEN COVID-19 TESTLERİNİ ANLATTI

Doğu Akdeniz Üniversitesi (DAÜ) Dış Hekimliği Fakültesi Dekan Yardımcısı, Moleküler Biyoloji ve Genetik Profesörü Prof. Dr. Şükrü Tüzmen, Covid-19 testleriyle ilgili bir yazı yayımladı. Geniş kitlelere önce hızlı test ile tarama, gerekli görüldüğü durumlarda ise RT-PCR testi yapılması gerektiğini vurgulayan Prof. Dr. Tüzmen, “Artış şimdi yoksa da, ilerleyen zamanda olabilir. Bizim yapmamız gereken, özellikle tüm büyük ilçelerimizde (Lefkoşa, Gazimağusa, Girne, İskele, Güzelyurt ve Lefke) geniş kitleye hızlı test yapmak, bu sonuçları tarayarak, bilim ışığında, RT-PCR testlerini kontrollü olarak uygulamak. Daha sonra ise, pozitif vakaların temaslılarını araştırmak, yani epidemiyolojik “Filyasyon çalışması” diğer bir deyişle saha incelemesi yapılması lazım. Eğer bu şekilde devam edebilirsek, dışarıya çıkmamız kolaylaşır” diye konuştu.

Hızlı test olarak antikor testlerinin mevcut olduğunu belirten Prof. Dr. Tüzmen, “Gerekli görülmesi durumunda takibinde PCR testi yapılmaktadır. Örnek toplama safhası çok kritik ve önem arz eden bir adımdır. Boğaz ve burundan alınan örnekleme virüs olmaması durumunda doğal olarak testimiz de gerek hızlı gerekse PCR testlerinin negatif çıkma olasılığı çok yüksektir. Bu netice örnek alınan kişinin asemptomatik hasta olmadığı veya hastalığın pencere aralığında bulunmadığı anlamına gelmez. Yani virüs taşıyan hastaya yanlış teşhis yapılabilir. Hızlı testler, düzgün örnek alımı doğru bir zamanlamada yapılırsa, PCR kadar güvenilir bir sonuç verebilir. Aslında yapılan açıklamalarda, zaman zaman sonuçların farklılığı bu nedenden dolayı olabilir” dedi

Gazimağusa Devlet Hastanesi-DAÜ-Moleküler Genetik Araştırma Laboratuvarı'nın (MDH-DAÜ-MGAL) İTA Amirlerinden ve Koordinatörlerinden Prof. Dr. Şükrü Tüzmen, bazı kişilerin virüs taşıdığı veya hasta olduğu halde, Covid-19 semptomlarını göstermeyebileceğini (asemptomatik hasta) belirterek, ‘gerçek vaka sayısının’ çok daha farklı olabileceğine işaret etti. Prof. Dr. Şükrü Tüzmen, ülkedeki tüm Covid-19 taraması yapan laboratuvarların, Gazimağusa'daki MDH-DAÜ-MGAL gibi

Dünya Sağlık Örgütü ‘DSÖ’ (WHO) ve CDC kriterlerine uygun olması gerektiğini vurguladı. Prof. Dr. Tüzmen, Sağlık Bakanlığı ile sürekli olarak iletişim halinde olduklarını, vaka ile ilgili bilgilerinin MDH Başhekimi Op. Dr. Mustafa Kalfaoğlu aracılığı ile iletildiğini kaydetti. MDH-DAÜ-MGAL’de, Hastane Başhekimi Op. Dr. Mustafa Kalfaoğlu ve Prof. Dr. Şükrü Tüzmen’in yanı sıra, DAÜ Tıp Fakültesi Dekan Yardımcısı Yrd. Doç. Dr. Mümtaz Güran ve Kayıp Şahıslar Laboratuvarı Direktörü Dr. Cemal Gürkan da Koordinatörlük ve İTA Amirliği sorumluluğunu üstleniyor. Laboratuvar takım çalışanları arasında Laboratuvar Sorumlusu Dr. Özge Eker ve genetik uzmanları Meral Kızılkıran ve Laçın Tavukçu da Covid-19 çalışmalarına tam kapasite destek veriyor.

“Dışarıya Temas Yok”

Prof. Dr. Tüzmen, laboratuvarın Sağlık Bakanlığı ile DAÜ Rektör Vekili Prof. Dr. Hasan Demirel ve DAÜ Vakıf Yöneticiler Kurulu Başkanı Dr. Erdal Özçenk’in önerisiyle Gazimağusa Devlet Hastanesi’nde yapılmasına karar verildiğini ifade etti. Prof. Dr. Tüzmen, bir hafta gibi kısa bir sürede, MDH Başhekimi Operatör Dr. Mustafa Kalfaoğlu’nun da özverisiyle laboratuvarın oluşturulduğunu, Tarım Bakanlığı bünyesindeki Güzelyurt Biyoteknoloji Laboratuvarı’nın da ihtiyaçlar konusunda tam destek olduğunu dile getirdi.

Laboratuvarında, Dünya Sağlık Örgütü’nün belirlediği kurallara harfiyen uyulduğunu kaydeden Prof. Dr. Tüzmen, Girne Amerikan Üniversitesi’nden de yardım alınarak ‘Class II A Biyogüvenlik Kabini’ tedarik edildiğini belirtti. Prof. Dr. Tüzmen, MDH-DAÜ-MGAL Covid-19 Laboratuvar çalışma akışının, Dünya Sağlık Örgütü’nün belirlediği kurallara harfiyen uygun olarak İzolasyon Odası, PCR Odası ve PCR Analiz Odası’nın tamamen ayrı üç oda şeklinde, ancak içeriden birbirlerine bağlantılı olarak konuşlandığını belirtmiştir. Prof. Dr. Tüzmen, “Yani burada görev alan arkadaşlarımız, dışarıya çıkmıyor, dışarıdaki kişilere tehlike arz etmiyor. Giyinme odamız ise ayrı, aynı televizyonlarda gördüğümüz gibi, beyaz tulumlar giyiliyor, maske ve çift eldivenle çalışılıyor, hiçbir yere temas edilmiyor.

Dışarıdan bir zilizim var, bir örnek geldiğini buradan anlıyoruz. Oluşturduğumuz bu düzenek, ülkemizin her yerinde MDH-DAÜ-MGAL Covid-19 Laboratuvarı’nda uygulanan ve Dünya Sağlık Örgütü’nün belirlediği kurallar dahilinde olmalıdır” şeklinde konuştu.

“Asemptomatik Hastalar Negatif Sonuç Verebilirler”

Laboratuvarında Kore kiti kullandıklarını ifade eden Prof. Dr. Tüzmen, her PCR testinin tanesinin 19 Dolar civarı olduğunu, ancak diğer laboratuvarlarda kullanılan PCR kitinin daha pahalı olduğuna dair duyum aldıklarını kaydetti. Prof. Dr. Tüzmen, sözlerine şöyle devam etti: “Dünyada 100’e yakın farklı RT-PCR kit çeşidi var, taradığı gen sayısına ve kit içeriğine göre fiyatlar değişebiliyor. Ancak, neticelere aynı pencereden bakıp sonuç verebilmek için ülkemizde Covid-19 tarama testi yapan tüm laboratuvarlarda kullanılan kitlerin aynı olmasında fayda var diye düşünüyorum. ABD’de 17 sene, çok büyük bütçeli projelerde yer aldım. 35 senede Moleküler Biyoloji ve Genetik alanında tecrübeler edindim. Hızlı test, doğru pencere aralığında yapılırsa, PCR kadar güvenilir ön bir sonuç verebilir. Ancak hızlı test, kişi virüsü ciğerine geçirmişse, hasta olmasına rağmen örnek alınan ağız ve burun bölgelerinde negatif sonuç verebilir. Dolayısıyla, sonuçlar klinik bulgular eşliğinde de neticelendirilmelidir. Aslında yapılan açıklamalarda, sonucun ‘değişmesi’ bu nedenlerdendir” dedi.

DAÜ GENETİK KULÜBÜ TALASEMİ HASTALARININ YARDIMINA YETİŞTİ

Doğu Akdeniz Üniversitesi (DAÜ) Genetik Kulübü, kurucu ve danışman hocası Prof. Dr. Şükrü Tüzmen'in koordinatörlüğünde COVID-19 salgını döneminde yine Talasemi hastalarımızın yardımına yetişti. DAÜ Dış Hekimliği Fakültesi Dekan Yardımcısı, Moleküler Biyoloji ve Genetik Profesörü, Prof. Dr. Şükrü Tüzmen'in koordinatör hocalığını yürüttüğü Genetik Kulübü, 200 üyesi ve 870'e yakın Facebook takipçisi ile 6 yıldır çeşitli bilimsel ve sosyal etkinliklerle ulusal ve uluslararası platformlarda adından övgüyle söz ettiriyor. DAÜ Genetik Kulübü, COVID-19 salgını dönemine rastgelmesine rağmen, Talasemi hastalarımızı unutmamıştır. COVID-19 öncesi normal süreçte her dört ayda bir DAÜ Genetik

Kulübü Danışman Hocası Prof. Dr. Şükrü Tüzmen öncülüğünde Lefkoşa Talasemi Merkezi'ni ziyaret edip Kan Bankası'nda kan bağışında bulunmaktadır.

Öncülük Yapıyor

DAÜ Genetik Kulübü, DAÜ kulüp aktivitelerine ve ilgili bölümlere de örnek olabilecek nitelikte uluslararası standartların paralelinde sayısız bilimsel öğrenci kulüp etkinliklerine de imza atmıştır. Öğrencilerin bilimsel gelişimi ve uluslararası nitelikteki platformlara uyum sağlayabilmesi açısından, DAÜ Genetik Kulübü gerek DAÜ'de, gerekse DAÜ kampüsü dışında Koordinatör hocaları, DAÜ Dış Hekimliği

Fakültesi Dekan Yardımcısı, Moleküler Biyoloji ve Genetik Profesörü, Prof. Dr. Şükrü Tüzmen'in Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti (KKTC) halkı için sunduğu sağlık ve genetik şifremizin ana temalarını oluşturduğu farkındalık seminerlerinde de öncülük yapmaktadır.

"Halkımızı Kan Bağışına Davet Ediyoruz"

Çok yakın geçmişte Gazimağusa Devlet Hastanesi-Doğu Akdeniz Üniversitesi Moleküler Genetik Araştırma Laboratuvarı yöneticilerinden ve DAÜ Genetik Kulübü kurucu danışman hocası, DAÜ Dış Hekimliği Fakültesi Dekan Yardımcısı, Moleküler Biyoloji ve Genetik Profesörü Prof. Dr. Şükrü Tüzmen, Mağusa Devlet Hastanesi Kan Bankası'nda Talasemi hastalarımız için kan bağışında bulundu. COVID-19 salgını öncesinde de rutin olarak DAÜ Genetik Kulübü sosyal faaliyet bağlamında Talasemi Derneği'ne kan bağışı yapmaktaydı. Konuya ilişkin açıklamalarda bulunan Prof. Dr. Tüzmen, "COVID-19 salgını nedeniyle yurt genelinde kan bağışlarının azalması, Talasemi hastalarımıza zorlu günler yaşıyor. Bu bağlamda halkımızı Talasemi Derneği'ne kan bağışı yapmaları için davet ediyor, bu zorlu süreçte desteklerinizi bekliyoruz" diye konuştu.

DAÜ "AQUABOTICS" ROBOT TAKIMI TEKNOFEST 2020 SUALTI SİSTEMLERİ YARIŞMASI ÖN ELEMESİNİ RAHATLIKLA GEÇTİ

Doğu Akdeniz Üniversitesi (DAÜ) Mühendislik Fakültesi, Mekatronik Mühendisliği, Elektrik Elektronik Mühendisliği, Bilgisayar Mühendisliği, Yazılım Mühendisliği ve Endüstri Mühendisliği öğrencilerinin biraraya gelerek oluşturdukları Otonom İnsansız Denizaltı Robot Takımı, "EMU AQUABOTICS", 22-27 Eylül 2020 tarihlerinde Gaziantep'te gerçekleşecek olan ve Türkiye Cumhuriyeti Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı öncülüğünde Türkiye'nin önemli kurum ile firmalarının destekleriyle düzenlenen TEKNOFEST Havacılık, Uzak ve Teknoloji Festivali İnsansız Sualtı Sistemleri Yarışması'nın ön eleme sürecini başarıyla tamamladı. DAÜ Mühendislik Fakültesi'nde eğitim gören Mekatronik Mühendisliği, Elektrik Elektronik Mühendisliği, Bilgisayar Mühendisliği ve Endüstri

Mühendisliği öğrencilerinin görev aldığı EMU AQUABOTICS Takımı, DAÜ Rektör Vekili Prof. Dr. Hasan Demirel'in danışmanlığında tamamen DAÜ'de tasarlanmış olan denizaltı robotu "Caretta2" ile katıldıkları prestijli yarışmanın ön eleme sürecine dair açıklanan TEKNOFEST İnsansız Sualtı Sistemleri Yarışması Ön Tasarım Raporu'na göre, 90.00 puan alarak toplamda 127 takım arasından 9. sırayı elde etti.

Şampiyonluğun En Büyük Adayları Arasında

Konuya ilişkin EMU AQUABOTICS Takımı tarafından yapılan açıklamada, "Yaşanan pandemi takımımızı durduramadı. TEKNOFEST yarışmasında elde ettiğimiz başarıyı gururla paylaşıyoruz. 127 takım arasından 9. sırayı elde eden takımımız, ilk eleme sürecini başarıyla geçti.

Bu başarıyı elde etmemizde üniversitemiz yanında büyük katkısı bulunan sponsorumuz "SHIPYARD FAMAGUSTA"ya da ayrıca teşekkür ederiz" denildi. EMU AQUABOTICS Takımı, TEKNOFEST Havacılık, Uzak ve Teknoloji Festivali İnsansız Sualtı Sistemleri Yarışması'nın en büyük şampiyon adayları arasında yer alıyor. EMU AQUABOTICS Takımı yanında Elektrik-Elektronik Mühendisliği Enstitüsü'nün (IEEE) DAÜ Öğrenci Kolu altında faaliyet gösteren Robotik ve Otomasyon Topluluğu'nun oluşturduğu "DAÜ Kargaları" adlı diğer bir Robot Takımı, 1 Aralık 2019 tarihinde Estonya'nın başkenti Tallinn'de düzenlenen ROBOTEX 2019 Yarışması'nda, "Zihin Kontrollü Robot" kategorisinde şampiyonluk elde etmişti.

DAÜ BANKACILIK VE FİNANS BÖLÜM BAŞKANI PROF. DR. NESRİN ÖZATAÇ COVID-19 KRİZİNİ EKONOMİ ÖZELİNDE DEĞERLENDİRDİ

Doğu Akdeniz Üniversitesi (DAÜ) İşletme ve Ekonomi Fakültesi, Bankacılık ve Finans Bölüm Başkanı Prof. Dr. Nesrin Özataç, “Koronavirüs Krizi ve Davranışsal Ekonomi – 1” başlıklı bir yazı yayımladı. Prof. Dr. Özataç, “Ne kadar rasyoneliz?” diye sorarak başladığı yazısında, şu ifadelere yer verdi: “Kaçınılmaz gerçek korona virüsünün (Covid-19) hayatımıza ani girişi sağlığını tehdit altına alırken beraberinde getirdiği ekonomik, sosyal ve daha nice etkileri bireylerin, toplumların ve ülkelerin başlıca gündemi olmuştur.”

“Davranışsal Ekonomi ve Finans Yaklaşımları Önem Kazandı”

Hangi alana yönelirsek korona ve post-korona araştırmaları ile karşılaşmaktayız. Bu araştırmalarda Covid-19’un ilk günden itibaren ülke ekonomilerine olumsuz etkisi, gelirimizdeki daralma ve küresel ekonomik küçülme tahminleri rakamsal olarak da ifade edilmektedir. Örneğin Uluslararası para fonu (IMF) son yayınladığı raporunda dünya ekonomisinin yaklaşık %5 küçüleceğini vurgulamıştır. Kriz dönemlerinde, belirsizliklerin yüksek düzeyde olması, arz ve talep dengelerinin ekonomik teorilerle bağdaştırılması oldukça zordur. Bu nedenle Neo-liberalizm’in sonu başlıklı birçok yazı karşımıza çıkmaktadır. Bu yazılarda Covid-19 krizi 2. Dünya savaşı sonrası küresel boyutta yaşanan en büyük kriz olarak kabul edilmektedir. Bu bağlamda, kriz dönemlerinde, finansal davranışların insan psikolojisini de göz önünde bulundurarak planlama yapılmasının önemini vurgulayan Davranışsal Ekonomi ve Finans yaklaşımları oldukça önem kazanmaktadır.

“Rasyonel İnsan Bilgiyi Doğru Kullanabilen Varlıktır”

Davranışsal ekonomi insanların ekonomik kararlar alırken her zaman ‘rasyonel’ davranmadığını, pek çok sosyal, kültürel ve psikolojik etki altında karar verdiğini ve iktisadi politikaların da bu faktörler dikkate alınarak tasarlanması gerektiğini savunur. Söz konusu politikalar şirket veya birey hatta devlet veya devletlerarası politikalarda da olabilmektedir. Diğer bilim dallarında olduğu gibi ekonomistler de ekonomik modeller geliştirerek sorunları çözmeye ve irdelemeye çalışırlar. İnsanoğlu (homo

economicus) davranışı konusunda standart model insanların ‘rasyonel’ olduğunu kabul eder. Rasyonel insan, her şeyi doğru yapan, kendini düşünen demek değil, ‘rasyonel’ insan, tercihlerine göre eldeki bilgiyi doğru kullanabilen varlıktır. Dahası bu tercihler, başka insanların mutluluğu, adil bir gelir dağılımı isteği ve doğanın korunması gibi hususlar içermektedir. Bu noktada, ekonomistlerin amacı uygun yapıyı eldeki bilgiler ve tercihler doğrultusunda disipline etmektir. Ancak hem iktisat hem de psikoloji yazınları, insanların rasyonel davranmadıkları, rasyonaliteden sapmaların sistematik ve tahmin edilebilir olduğu örnekleri ile doludur.

Sınırlı Rasyonellik

İnsanoğlunun belirsizlikler karşısında rasyonel davranamayacağı çeşitli çalışmalarla da ispatlanmıştır. Örneğin Keynes, özellikle bilgi eksikliği olduğu durumlarda insanoğlunun dürtüsel olarak düşünmeden harekete geçtiğini vurgulamaktadır. 1955 yılında Herber Simon (davranışsal ekonominin öncülerinden sayılan), bireylerin tam bilgi ve kısıtlı bilişsel yeteneklere sahip olan varlıklar olması neticesinde karmaşık problemlerle karşılaştıklarında hatalı adımlar atmalarının olasılığının arttığını ve ‘rasyonel birey’ kavramı yerine ‘sınırlı rasyonel birey’ kavramını öne sürer. ‘Sınırlı rasyonellik’ kavramı 2017 yılında iktisat Nobel ödülünü alan Richard Thaler tarafından da kullanılmıştır. Richard Thaler, insanların rasyonel olduklarını varsaymayıp nasıl davrandıklarını inceleyerek ve bu davranışsal veriler ışığında iktisat politikası geliştirerek davranışsal iktisat kavramını tescilletmiştir. Nudge adlı kitabında Thaler, bu araştırmalarını “dürtmek” adımı verdiği, küçük davranış çerçevesi değişiklikleriyle insanların daha iyi kararlar yani refahı artıracak kararlar vermelerini sağlayacak çalışmalara dönüştürmüştür. Thaler, Knetsch ve Kahneman ile düşünmüş olduğu diktatör oyunu oldukça ilginçtir. Kısaca bu oyundan bahsetmek isterim. Bu oyunda, birbirini tanımayan ve bir daha görmeyecek olan iki oyuncudan birine (diktatör) bir miktar para vererek bu parayı kendisi ve diğer oyuncu arasında bölüşürmesi istenmektedir. İkinci oyuncunun ise hiçbir söz hakkı yoktur. Beklenti, sadece kendini düşünen bir

karar alıcının paranın hepsini alıp gitmesi yönüdedir. Şaşırtıcı sonuç ise insanların büyük bir bölümünün paranın bir kısmını diğer oyuncuya vermesi, hatta birçok sayıda “diktatör” “ün dahi parayı eşit paylaşıyor olmasıdır. Karşımıza çıkan sonuç, insanların davranışsal olarak bölüşüm ve adalet sorunu olduğu kendi menfaatlerine aykırı olsa da adil neticeler beklentisi içerisinde olduklarıdır.

Kriz Dönemi Etkileri

Genel olarak, bu davranışı Korona Krizi ile gelen dönemde, yöneticiler tarafından Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti (KKTC) kamu çalışanlarının maaş kesintilerinin oransal olarak çok gelirliler ve az gelirliler arasında yapılmasının yanında, emekçiler arasında da bu anlamda herhangi bir aykırı tepki yaşanmaması adalet algısının insanlar için önemini göstermektedir. Thaler’in birçok çalışması, korona kriz dönemi etkilerinde de doğrulanmakta, insanların arz yönlü şoklar nedeniyle ortaya çıkan fiyat değişimlerini (petrol fiyatları ve döviz dalgalanmalarının etkileri) makul gördüklerini ancak talep yönlü şoklar nedeniyle artan fiyatları (kolonya ve maske fiyatlarındaki artış vs.) adil bulmayıp bunlara tepki gösterdiklerini ortaya koyuyor. Covid-19 krizi sonucu ekonominin yeniden yapılandırılması kaçınılmazdır. Ekonominin özellikle üretim ve istihdam kaybının büyük oranda yaşandığı sektörler ayrıştırılarak ekonomik ve sosyal kayıpların azaltılması için ‘rasyonel’ olarak yeniden yapılandırılması gerekmektedir. Bunun da toplumun psikolojik tepkilerini göz ardı etmeden ve davranışsal ekonomi kavramından yola çıkılarak planlanması elzemdir.

DAÜ-PDRAM “PANDEMİ GÜNLERİNDE SAĞLIK ÇALIŞANLARININ PSİKOLOJİK DAYANIKLILIĞI” HAKKINDA AÇIKLAMA YAPTI

Doğu Akdeniz Üniversitesi Psikolojik Danışmanlık, Rehberlik ve Araştırma Merkezi (DAÜ-PDRAM) “Pandemi Günlerinde Sağlık Çalışanlarının Psikolojik Dayanıklılığı” başlığı altında yazı yayımladı. Yazıda şu ifadeler yer verildi;

İçinde bulunduğumuz pandemi günlerini birçokumuz evlerimizde fiziksel izolasyonda geçirirken tüm dünyadaki sağlık çalışanları çeşitli risklerle iç içe ve özveri içinde kritik bir rol üstlenmektedirler. Böylesi zor zamanlarda önemli sorumluluklar yüklenmek, hastane ortamında çeşitli şekillerde görev alan kişilerin birtakım olumsuz fiziksel ve psikolojik sonuçlar ile karşı karşıya kalmasına neden olabilmektedir. Bu dönemde sağlık çalışanlarının yaşayabileceği stres hakkında kısa bilgi ve ipuçlarını bu yazımızda bulabilirsiniz.

Stresin Kaynağı Neler Olabilir?

- Uzun ve yoğun çalışma saatleri,
- Alt yapı eksiklikleri (Yetersiz personel sayısı, ekipman vb.),
- Enfekte olma riski,
- Hastalığın seyrine yakından tanıklık etmek (Hastaların yaşadıklarına yakından tanıklık etmek, onlara hizmet sunmak iyi hissettirebileceği gibi, çok dayanıklı bir insan için bile son derece yıpratıcı olabilir.),
- Böyle bir pandemi deneyimini ilk kez yaşıyor olmak,

- Belirsizlik,
- Damgalanma (Hastalarla yakın temasta çalıştıklarından dolayı ayrımcı davranışlara maruz kalmabilirler.),
- Aynı iş ortamında yoğun kaygı yaşayan diğer çalışanlar (Duygular bulaşıcıdır).

Stresin Belirtileri Neler Olabilir?

- Virüsü taşıma ve bulaştırma kaygısı,
- Tükenmişlik,
- Karamsarlık,
- Gerginlik,
- Yoğun olumsuz düşünceler (ör: Dünya çok tehlikeli bir yer oldu, Başarısızım, Kimse durumun ciddiyetinin farkında değil vb.)
- Bedensel yakınmalar (Mide ağrısı, baş ağrısı, kas ağrıları vb.),
- Uyku düzeninde değişiklikler,
- Odaklanmakta güçlük,
- İştahta değişiklikler,
- Sosyal çevreden geri çekilme.

Stres ile Baş Etmek için Neler Yapılabilir?

- Yeterince su tüketmek,
- Yeterli ve dengeli beslenerek öğün atlamamaya özen göstermek,
- Uzun süre uykusuz kalmaktan kaçınmak,
- Sorumlulukların üzerinde (aşırı) çalışmaktan kaçınmak,
- Çalışma saatleri içerisinde kısa molalar kullanmak,
- Molalarda nefes ve gevşeme egzersizleri yapmak,

- Güvenli çalışma ortamı için ihtiyaçları saptamak ve talep etmek,
- Çalışma arkadaşlarının bilgi, tecrübe ve desteğinden yararlanmak,
- Ekip içi işbirliğine katkı koymak,
- Stresli hissedilen çalışma arkadaşları varsa onlara empati ile yaklaşmak,
- Duyguları isimlendirmek, anlamlandırmaya çalışmak (Duygular ihtiyaçlar ile ilgili ipucu verir),
- Süreç ile ilgili olumlu bir iç diyalog kurmaya özen göstermek (ör: Bu süreç değerli bir katkı koyuyorum, Elimden gelenin en iyisini yapıyorum, Bitkin hissetmem doğal biraz ara vermeye ihtiyacım var vb.),
- Aile ve arkadaşlarla hastalık ve hastane konuları dışında da paylaşımlarda bulunmak,
- Keyif veren etkinlikleri sürdürmek (Hobilere zaman ayırmak, egzersiz yapmak, müzik dinlemek, bahçe ile ilgilenmek vb.)

Stres bu süreçte ve hatta sonrasında duruma yönelik olağan bir tepki olmakla beraber sorumlulukları ve günlük yaşamı önemli ölçüde olumsuz etkilemeye başlamışsa profesyonel psikolojik destek almayı gerektirebilir. Sağlık çalışanlarının fiziksel ve psikolojik iyilik halinin desteklenmesinin pandeminin etkin bir şekilde ele alınmasında oldukça önemli bir unsur olduğunu vurgulayarak sağlıklı günler dileriz.

DAÜ BAHAR DÖNEMİ İÇİN MEVCUT SİSTEM YANINDA “BAŞARILI / BAŞARISIZ” NOT SİSTEMİNİ DE KULLANACAK

Doğu Akdeniz Üniversitesi (DAÜ), yaşanmakta olan COVID – 19 pandemi süreci nedeni ile, yalnızca içinde bulunduğumuz 2019 – 2020 Akademik Yılı Bahar Dönemi’nde Türkiye’nin saygın üniversitelerinde de kullanılmaya başlanan “Başarılı (CS) / Başarısız (CU)” not sistemini uygulama kararı aldı. DAÜ Senatosu, 30 Nisan 2020 tarihinde yaptığı toplantıda, gerek içinde bulunduğumuz sürecin öğrenciler üzerinde oluşturabileceği psikolojik travma, gerekse alışla gelmiş eğitim düzeni dışında çevrimiçi (online)

olarak sürdürmek zorunda kalınan derslerle ilgili olası sıkıntılardan kaynaklanabilecek öğrenci mağduriyetlerinin önüne geçmek veya en aza indirmek için sadece 2019 – 2020 Bahar Dönemi’nde uygulanmak üzere Başarılı / Başarısız not sistemini de kullanma kararı aldı.

7 Temmuz - 14 Eylül 2020 Arasında Talep Edebilecekler

Öğrencilerin de yoğun ilgi gösterdiği bu sistemde, öğrenciler harf notlarını gördükten sonra belli kurallar dahilinde ve

7 Temmuz 2020 – 14 Eylül 2020 tarihleri arasında harf notu aldıkları derslerin notunu, bir kereye mahsus olmak üzere Başarılı / Başarısız sistemine dönüştürmeyi talep edebilecek.

DAÜ Öğrenci Konseyi Başkanı Mustafa Kırılmaz, söz konusu kararın alındığı senato toplantısında yaptığı konuşmada, uygulanacak sistem hakkında olumlu görüş bildirdi ve sistemin hazırlanmasına katkı koyanlara teşekkür etti.

DAÜ ECZACILIK FAKÜLTESİ'NDEN 14 MAYIS ECZACILIK BAYRAMI MESAJI

Doğu Akdeniz Üniversitesi (DAÜ) Eczacılık Fakültesi, her yıl akademik eczacılık eğitiminin başladığı tarih olan 14 Mayıs'ta kutlanan "14 Mayıs Eczacılık Bayramı" kapsamında bir kutlama mesajı yayımladı. DAÜ Eczacılık Fakültesi Dekanı Prof. Dr. M. Fethi Şahin tarafından yapılan açıklamada, "Değerli tüm hocalarım, meslektaşlarım. Hepinizin 14 Mayıs Eczacılık Bayramı'nı kutlarım. Nice çok daha sorunsuz koşullarda ve mesleki büyük sorunlarımızın çözüldüğü 14 Mayıs'ları kutlama dileklerimi iletirken, hepimizle tüm meslektaşlarımla gurur duyduğumu ifade eder sağlıklı dilerim. Sevgi ve saygılarımla" denildi.

Bu Haftaki Akademik Yayınlarımız

Kaynak: Web of Science

İşletme ve Ekonomi Fakültesi

- 1- Etokakpan, Mfonobong Udom, Festus Fatai Adedoyin, Yorucu Vedat, and Festus Victor Bekun. "Does globalization in Turkey induce increased energy consumption: insights into its environmental pros and cons." Environmental science and pollution research international (2020). (Early Access)
- 2- Akadiri, Seyi Saint, Andrew Adewale Alola, Uju Violet Alola, and Chioma Sylvia Nwambe. "The role of ecological footprint and the changes in degree days on environmental sustainability in the USA." Environmental Science and Pollution Research (2020): 1-10. (Early Access)

Turizm Fakültesi

- 1- Lasisi, Taiwo Temitope, Ali Ozturen, Kayode Kolawole Eluwole, and Turgay Avcı. "Explicating innovation-based human resource management's influence on employee satisfaction and performance." Employee Relations: The International Journal (2020). (Early Access)

Fen ve Edebiyat Fakültesi

- 1- Al-Khateeb, Basma, Meltem Dinleyici, Arwa Abourajab, Cansu Kök, Jagadeesh B. Bodapati, Duygu Uzun, Sermet Koyuncu, and Huriye Icil. "Swallow tail bay-substituted novel perylene bisimides: Synthesis, characterization, photophysical and electrochemical properties and DFT studies." Journal of Photochemistry and Photobiology A: Chemistry 393 (2020): 112432.
- 2- Alzboon, Laith; Khassawneh, Bashar; Nagy, Benedek. "Counting the Number of Shortest Chamfer Paths in the Square Grid" Acta Polytechnica Hungarica 17, no.4 (2020): 67-87
- 3- Mazharimousavi, S. Habib. "Regular electric black hole in 2+ 1-dimensions Einstein-nonlinear electrodynamics." Annals of Physics (2020): 168145.

Mühendislik Fakültesi

- 1- Bagheri, Farzaneh, Hasan Komurcugil, Osman Kukrer, Naki Guler, and Sertac Bayhan. "Multi-Input Multi-Output Based Sliding-Mode Controller for Single-Phase Quasi-Z-Source Inverters." IEEE Transactions on Industrial Electronics 67, no.8 (2020):6439-6449.
- 2- Alsbatin, Loiy, Gürcü Öz, and Ali Ulusoy. "A Novel Physical Machine Overload Detection Algorithm Combined with Queiscing for Dynamic Virtual Machine Consolidation in Cloud Data Centers." The International Arab Journal of Information Technology 17, no. 3 (2020):358-366.
- 3- Afsharhotli, Alireza, and Ibrahim Yitmen. "ANN Model for Assessment of Design Changes in Gas-Oil and Petrochemical Projects." Arabian Journal for Science and Engineering 45, no.5 (2020): 4273-4284.
- 4- Vasan, Danish, Mamoun Alazab, Sobia Wassan, Hamad Naeem, Babak Safaei, and Qin Zheng. "IMCFN: Image-based malware classification using fine-tuned convolutional neural network architecture." Computer Networks 171 (2020): 107138.
- 5- Li, Qiuxiang, Banghua Xie, Saeid Sahmani, and Babak Safaei. "Surface stress effect on the nonlinear free vibrations of functionally graded composite nanoshells in the presence of modal interaction." Journal of the Brazilian Society of Mechanical Sciences and Engineering 42 (2020): 237.
- 6- Mulla, Mustafa, Ali Hakan Ulusoy, Ahmet Rızaner, and Hasan Amca. "Barzilai-Borwein Gradient Algorithm based Alternating Minimization for Single User Millimeter Wave Systems." IEEE Wireless Communications Letters 9, no.4 (2020): 508-512.
- 7- Habib, Ahed, Umud Yildirm, and Ozgur Eren. "Mechanical and dynamic properties of high strength concrete with well graded coarse and fine tire

rubber." Construction and Building Materials 246 (2020): 118502.

Bilgisayar Teknolojisi ve Bilişim Sistemleri

- 1- Alsbatin, Loiy, Gürcü Öz, and Ali Ulusoy. "A Novel Physical Machine Overload Detection Algorithm Combined with Queiscing for Dynamic Virtual Machine Consolidation in Cloud Data Centers." The International Arab Journal of Information Technology 17, no. 3 (2020).
- 2- Mulla, Mustafa, Ali Hakan Ulusoy, Ahmet Rızaner, and Hasan Amca. "Barzilai-Borwein Gradient Algorithm based Alternating Minimization for Single User Millimeter Wave Systems." IEEE Wireless Communications Letters 9, no.4 (2020): 508-512.

Eczacılık Fakültesi

- 1- Ozyazıcı, Tuğçe, Enise E. Gurdal, Duygu Orak, Hande Sipahi, Tuba Ercetin, Hayrettin O. Gulcan, and Meric Koksall. "Synthesis, anti-inflammatory activity, and molecular docking studies of some novel Mannich bases of the 1, 3, 4-oxadiazole-2 (3H)-thione scaffold." Archiv der Pharmazie (2020): e2000061. (Early Access)
- 2- Gökmen, Ayşe, Norbert Kúsz, Nursenem Karaca, Fatih Demirci, Judit Hohmann, and Hasan Kırmızıbekmez. "Secondary metabolites from Verbascum bugulifolium Lam. and their bioactivities." Natural Product Research (2020): 1-5. (Early Access)

Diş Hekimliği Fakültesi

- 1- Lale, Selda, Hikmet Solak, Evren Hınçal, and Levent Vahdettin. "In Vitro Comparison of Fluoride, Magnesium, and Calcium Phosphate Materials on Prevention of White Spot Lesions around Orthodontic Brackets." BioMed Research International 2020 (2020).

Doğu Akdeniz
Üniversitesi

"Erdem, Bilgi, Gelişim"

Yönetim Yeri
Doğu Akdeniz Üniversitesi,
Gazimağusa / Kuzey Kıbrıs

Doğu Akdeniz Üniversitesi
Adına Sahibi
Prof. Dr. Hasan Demirel
Rektör Vekili

Hazırlayan Birim
Halkla İlişkiler ve Basın
Müdürlüğü

Genel Koordinatör
Murat Aktuğralı / Müdür (v)
Halkla İlişkiler ve Basın
Müdürlüğü

Haber Koordinatörü
Burcu Sultan Betin
Birim Sorumlusu (v)
Halkla İlişkiler ve Basın
Müdürlüğü

Sayfa Düzeni
Müge Debreli
Yenilmez Ufuk Yılmaz

İletişim:
Gazimağusa, Kuzey Kıbrıs
Tel: 0392 630 1212
web: pr.emu.edu.tr